

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polii. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrto leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrto leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 12. marcija 1873.

Obseg: Razpis državnih daril za sirarske združbe. — Zboljšanje zemljišč. — Sadjereja na Gorenskem. — Vsaj v pisanji kažimo edinost! — O stranki pravice ali pravni stranki Avstrijski. — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Razpis državnih daril

za sirarske združbe.

C. k. ministerstvo kmetijstva je v ta cilj in konec, da bi se več gospodarjev na planinah skupaj vzelo in za napravljanje sira v združbo stopilo, z oklicem od 19. svečana t. l. razpisalo sledeče premije ali darila:

dve premiji po 600 gold. in k vsaki premiji še zlato medalijo za sirarske združbe, ktere vsaki dan najmanj iz 400 bokalov mleka naredé mastnega sira, ki ga potem skupaj prodajo;

tri premije po 300 gold. in k vsaki premiji sreberno medalijo za sirarske združbe, ktere ali le na pol masten ali pust sir iz sladkega mleka napravljajo ali ga vsak dan iz manj kakor 400 bokalov naredé.

Za te premije se morajo oglašiti ali na planinah že obstoječe sirarske združbe ali take, ki se bodo še le letošnje poletje ustanovile. — Oglasi za take premije se morajo skrajni čas vložiti do 15. novembra (listopada) letošnjega leta c. k. ministerstvu kmetijstva po poti c. k. deželne vlade ali pa kmetijskih družeb.

Vsaka taka združba mora obstajati najmanj iz 10 družbenikov z enacimi pravicami.

V prošnjah za kako tako premijo se mora razložiti:

- kako dolgo obstoji združba in kdo jo je ustanovil;
- koliko družbenikov šteje zdaj;
- v katero občino spadajo;
- koliko glav mlečne živine šteje družba;
- ali samo mleko skupaj rabijo za sir ali pa tudi pašo imajo na skupni račun;
- kako se glasi družbena pogodba (poverjeni prepis te pogodbe naj se priloži);
- ali se dela sir v lastnem ali v najem vzetem poslopji, in kako je to narejeno;
- ali se gorkomer (termometer) rabi pri mleku, iz kterege se sir dela;
- kako je plačan sirar in morebiti še drugi pomočniki;
- koliko mleka se vsak dan in koliko v vsem skupaj podela v sir;
- kaj se še prideluje iz mleka in kako se ostanki (siratka, pepel) porabi;
- kam se mlečni izdelki (sir, maslo) skupaj prodajo in po kateri ceni;
- koliko se je zadnja leta sira itd. naredilo in koliko skupilo; kolikošni so bili stroški in koliko čistega dobička je vsak družbenik potegnil.

Meseca decembra t. l. se bodo premije podelile.

Ker se sirarstvo na planinah zdato povzdigniti more le po poti združenih moči, zato ministerstvo hoče podpirati take združbe.

Zboljšanje zemljišč.

Slabe njive so ali zeló peščene in kremenine, zeló ilovne, ali v zatišji, ali premokrotne, ali pa puste.

Če so zeló peščene in kremenine, treba je najprej pregledati, kako globoko da kremen seže. Včasih je pod ne zeló debelim plastom peska debel plast ilovno-apnene zemlje. Taka njiva se bo dala kmalu prav dobra narediti, ker ilovica mokroto obdrži in se bo z gnojem in z napeljano dobro prstjo kmalu popolnoma dobra naredila.

Če seže pesek in kremen globoko, jej je treba ilovice obilno napeljati, in to po taki njivi enako razgrniti, in jo z apnenim in drugim gnojem dobro pognojiti, da se bodo po apnu redivni deli iz kremenca izbudili in odločili, ilovica pa bo potrebno vlago obdržala in rastline dobro rediti mogla.

Če je njiva zeló ilovčna in toraj premokrotna, pretežka, ki se v močvirnih letih vode preveč napije, v suhih pa se preveč strdi, treba je obilno peska po taki njivi razgrniti, da se trda in mrzla zemlja zrahlja in se prevelika mokrota iz nje oceja. Včasih je ilovica malo globoka, potlej pa pride globokejši lega peska, ali nanesine, ali kake druge baže zemlje; taka se bo dala z manjšo mero peska kmalu popraviti. Če gré pa ilovica zeló globoko, se jej mora več peska ali kremenca dati, in vse to še z dobrim gnojem pognojiti; najboljši, če je nekoliko apna v gnoji.

Če je zemlja v zatišji, v hosti, da solnce ne more do nje, je boljše tako njivo opustiti in z drevnim semenom obsaditi, da bo les rastel, ako se brez večje škode njiva na solnce djati ne more.

Je pa ktera njiva v dolini premokrotna, ali pri vodah, da pri nalivih voda na njo stopa, je tako njivo boljše za travnik obrniti, kakor pa pripustiti, da jo povodnji zalivajo, ali jej zrahljano dobro zemljo in gnoj odnašajo.

Če je pa njiva sicer pusta, to je, da je živež za rastline zgubila, treba je jo dobro gnojiti.

Slabi travniki so ali premokri, ali presuhi, ali pa sicer oslavljeni.

Kar se mokrote tiče, potrebujejo travniki sploh več mokrote memo njiv. Toraj jim zeló hasne, če se jeseni ali zgodaj spomladi na nje voda napeljuje, najbolj kaka apnena ali sicer gnojna voda, postavimo, iz vasi po grabnih, posebno po laporu v do-